Jaarverslag
Leerlingzaken

2022-2023

Gemeente Utrecht

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2022-2023 van de afdeling Leerlingzaken van de gemeente Utrecht.

Ieder kind heeft recht op onderwijs. Bij team Leerlingzaken zetten wij ons in voor dit recht. Onze leerplichtambtenaren werken nauw samen met jongeren, ouders, scholen en kernpartners aan de aanwezigheid van álle leerlingen. Het volledig doorlopen van de schoolloopbaan is namelijk van groot belang voor het creëren van gelijke kansen voor alle kinderen en jongeren in Utrecht. Zolang er nog steeds kinderen en jongeren voortijdig schoolverlaten of (langdurig) afwezig zijn, ligt er een uitdaging om ons ieder schooljaar weer hard voor te maken.

Dit schooljaar kende een mooie ontwikkeling in ‘de beweging naar nul vrijstellingen’, het mogelijk maken van onderwijs voor nieuwkomers en zelfstandigheid in het Leerlingenvervoer. Tegelijkertijd laten de cijfers zien dat we flinke uitdagingen kennen in het passende aanbod zodat alle leerlingen aan het onderwijs kunnen deelnemen.

In dit jaarverslag leest u de resultaten.

Inhoud

De stad in cijfers	4
Termen	5
Signaal Verzuim	6
Thuiszitters	7
Absoluut verzuim	8
Proces-verbaal	8
Bemiddeling	9
Vrijstellingen	9
VSV-cijfers	10
Focus	11
Leerlingenvervoer	14

De stad in cijfers

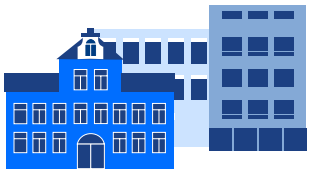
Inwoners Utrecht 2023

49.173
Leer- of kwalificatieplichtigen (5 tot 18 jaar)

Van alle jongeren tussen 17 en 22 jaar, heeft **93,4%** een startkwalificatie, inschrijving of vrijstelling

Aantal scholen in Utrecht

	Aantal scholen in Utrecht	waarvan particulier
PO incl. SBO	117	3
SO en VSO	12	0
VO	24	4
MBO	7	3

Aantal leerlingen woonachtig in Utrecht

	Aantal leerlingen woonachtig in Utrecht	Waarvan buiten Utrecht op school	Waarvan binnen Utrecht op school
PO incl. SBO	29.892	637	29.255
SO en VSO	1.451	412	1.039
VO	19.283	4.311	14.972
MBO	6.387	1.786	4.601

Bron: Openbare data DUO peildatum 1-10-2022

Termen

Startkwalificatie:

Een havo- of vwo-diploma of een mbo-diploma op minimaal niveau 2

Leerplicht:

Alle kinderen vanaf 5 jaar moeten naar school tot het eind van het schooljaar waarin ze 16 jaar worden

Kwalificatieplicht:

Alle leerlingen van 16 en 17 jaar die nog geen startkwalificatie hebben, moeten een opleiding volgen

Verzuim 18– en 18+

	18–		18+	
	Verzuim meldingen	Unieke Jongeren	Verzuim meldingen	Unieke Jongeren
PO en SBO	94	87	0	0
SO en VSO	174	71	18	5
VO	2.353	1.023	492	150
MBO	2.180	767	3.076	1.194
totaal	**4.801**	**1.948**	**3.586**	**1.349**

Signaal Verzuim

Het belangrijkste signaal waarop de leerplichtambtenaren in actie komen is verzuim. Scholen zijn verplicht om ongeoorloofd verzuim te melden bij de afdeling Leerlingzaken van de gemeente waar de leerling woont die verzuimt. Wanneer er een verzuimmelding binnenkomt neemt de leerplichtambtenaar contact op met de school om af te stemmen wat er nodig is. Soms worden kinderen en jongeren in één schooljaar vaker gemeld. Dit kan zijn omdat het verzuim aanhoudt of omdat er later in het jaar opnieuw verzuim wordt gesignaleerd. De leerplichtambtenaar onderzoekt meldingen van verzuim volgens de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS). In Utrecht werken we in het PO en VO nauw samen met de jeugdgezondheidszorg, het Buurtteam en het Samenwerkingsverband PO en VO volgens de kernpartneraanpak. Leerplicht is samen met de samenwerkingsverbanden, buurtteams en jeugdgezondheidszorg verbonden aan een school.

Met elkaar ondersteunen we de school en haar leerlingen bij vraagstukken rondom onderwijs, ontwikkeling, opgroeien en gezondheid. In de regio Utrecht hebben we de afspraak dat het verzuim van jongeren van 18 tot 23, die geen startkwalificatie hebben, net zo wordt gemeld als het verzuim van leerplichtige kinderen. Wanneer er een verzuimmelding binnenkomt neemt de leerplichtambtenaar contact op met de school om af te stemmen wat er nodig is. De leerplichtambtenaar doorloopt hierbij dezelfde stappen als bij verzuimmeldingen over leerlingen onder de 18 jaar.

Vestigingsgericht werken (VGW)

Vanuit het regionale vsv programma SchoolWerkt is het vestigingsgericht werken ontstaan. Aan elke mbo-vestiging in de RMC-regio Utrecht is een leerplichtambtenaar/Trajectbegeleider Doorstroompunt van de afdeling leerlingzaken verbonden, ook wel de (hoofd)contactpersoon genoemd. Dit betekent dat elke leerplichtambtenaar/Trajectbegeleider Doorstroompunt een of meerdere opleidingen heeft waaraan hij/zij is verbonden. De (hoofd)contactpersoon houdt de grote lijnen in de gaten, zorgt ervoor dat signalen gebundeld worden en maakt deze bespreekbaar binnen de mbo-vestiging en overlegt waar nodig met de collega's uit de regio. Door een betere samenwerking tussen RMC en de mbo's worden signalen van dreigende uitval van een student eerder herkend. Hierdoor kunnen er, na gezamenlijk overleg, tijdig passende interventies worden toegepast. De (hoofd)contactpersoon is regelmatig aanwezig op de mbo-vestiging, o.a. voor het inloopspreekuur. Hierdoor wordt de hoofdcontactpersoon een bekend gezicht binnen de opleiding(en) en zijn er korte lijnen tussen de Trajectbegeleider Doorstroompunt en de MBO vestiging waardoor er een goed zicht is op schoolverzuim.

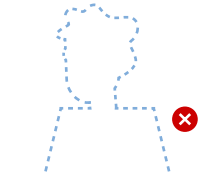

Thuiszitters naar onderwijssoort

	totaal	waarvan > 3mnd	opgelost	18 of verhuisd
PO en SBO	30	18	25	1
SO en VSO	28	26	21	2
VO	103	78	76	4
MBO	26	24	11	5

Thuiszitters

Wanneer een leerling met een schoolinschrijving gedurende een periode van meer dan vier weken zijn of haar school niet bezoekt, noemen we de leerling een thuiszitter. We maken hierbij geen onderscheid in de reden waarom een leerling niet aanwezig is, dus zowel ongeoorloofd verzuim als ziekteverzuim wordt geregistreerd. In Utrecht werken we vanuit de kernpartneraanpak samen met de scholen, de kernpartners, de leerlingen en hun gezinnen om gezamenlijk tot een plan te komen waardoor de leerling weer tot leren en tot ontwikkeling komt. De routekaart thuiszitters (Thuiszitters Aanpak) laat het proces zien van samenwerking rondom een leerling die langdurig niet op school aanwezig is. We vinden het belangrijk om tijdig met elkaar een plan te maken, waarmee we de jongere en het gezin zo goed mogelijk ondersteunen.

Absoluut Verzuim naar onderwijssoort

	totaal	waarvan > 3mnd	geplaatst
PO en SBO	14	8	6
SO en VSO	6	5	2
VO	17	14	6
MBO	16	12	4
geen onderwijs	*64*	*56*	*25*
Totaal	**117**	**95**	**43**

Totaal AV processen: 515

Absoluut verzuim

Wanneer een kind leerplichtig of kwalificatieplichtig is, maar geen schoolinschrijving heeft, spreken we van absoluut verzuim. In het schooljaar 2022-2023 waren er 515 kinderen waarvan we op een gegeven moment dachten dat zij absoluut verzuimer waren. Wanneer er sprake lijkt van absoluut verzuim nemen we direct contact op met de ouders of verzorgers om te onderzoeken waarom er geen schoolinschrijving is. Dit doen we door te bellen of te mailen (als er contactgegevens bij ons bekend zijn) of door op huisbezoek te gaan. Soms blijkt dat er toch een schoolinschrijving is, maar dat dit administratief nog niet goed is verwerkt. In sommige gevallen is er echt geen schoolinschrijving. Die situaties staan weergegeven in de cijfers.

Proces-verbaal

Wanneer er sprake is van ongeoorloofd schoolverzuim en de leerplichtambtenaar vindt het verzuim verwijtbaar aan de leerling en/of ouders, kan de leerplichtambtenaar besluiten een proces-verbaal op te maken. Dit is de strafrechtelijke route die een leerplichtambtenaar in sommige situaties inslaat, om het schoolverzuim van een leerling terug te dringen/te stoppen.

Proces-verbaal naar onderwijssoort

	signaal verzuim	absoluut verzuim	luxe verzuim
PO en SBO	4	1	15
SO en VSO	1	0	2
VO	13	0	13
MBO	14	0	0
geen onderwijs	*0*	*0*	*0*

HALT PV's zijn niet meegerekend

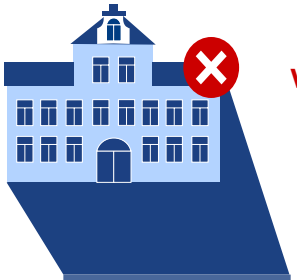
Bemiddeling

Naast het behandelen van allerlei soorten verzuim wordt soms ook de hulp van de leerplichtambtenaar ingeroepen door ouders, een school of andere partners. Dit kan dan gaan om een dreigend conflict, het meedenken vanuit onze expertise op schoolloopbanen of bij dreigend verzuim. Dit noemen we bemiddeling.

Bemiddeling naar onderwijssoort

	aantal processen	waarvan > 3 maanden
PO en SBO	264	78
SO en VSO	128	47
VO	206	48
MBO	71	14
geen	*15*	*2*
totaal	**684**	**189**

Vrijstellingen naar onderwijssoort

	a. lichamelijke en psychische redenen	b. levensbeschouwelijke overtuiging	c. onderwijs in het buitenland
PO en SBO	7	0	70
SO en VSO	34	0	1
VO	7	0	28
MBO	7	0	0
geen onderwijs	124	18	27
totaal	**179**	**18**	**126**

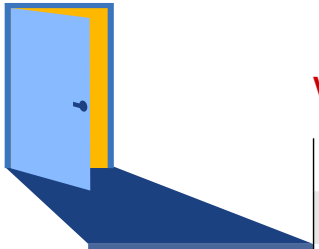
Vrijstellingen

Er zijn situaties waarbij ouders zich kunnen beroepen op een vrijstelling van de leerplicht. Dit kan op de volgende drie gronden:

a. omdat een kind om psychische of lichamelijke redenen niet naar school kan.
b. omdat ouders overwegende bedenkingen hebben tegen de richting van het onderwijs, op alle binnen redelijke afstand van de woning gelegen scholen waarop de jongere geplaatst zou kunnen worden.
c. omdat de leerling een school in het buitenland bezoekt.

In Utrecht gaan we uit van het ontwikkel- en onderwijsrecht van alle kinderen en hebben we daarom de ambitie om het aantal vrijstellingen 5 onder a terug te brengen naar nul. Dit betekent concreet dat als een kind wel leerbaar is, maar tijdelijk niet in staat is om naar school te gaan door psychische/medische problematiek, deze leerling nu geen vrijstelling 5 onder a meer krijgt. We gaan in deze situaties met zowel de onderwijspartners (school en samenwerkingsverband) als met de zorgpartners (Buurtteam, Koos of Spoor) en de leerling en ouders om de tafel om een onderwijs-zorgplan op te stellen. Een voorbeeld hiervan is dat een leerling tijdelijk naar een vorm van dagbesteding gaat en dat een leerkracht op de fiets naar deze dagbesteding komt om het kind/jongere daar onderwijs aan te bieden.

Deze beweging naar nul vrijstellingen draagt bij aan het recht op onderwijs van alle kinderen in de stad Utrecht en aan het vergroten van inclusief onderwijs.

Voortijdig schoolverlaters naar schooljaar

	STAD 2018-2019			STAD 2019-2020			STAD 2020-2021			STAD 2021-2022		
	Deelnemers	VSV	% VSV	Deelnemers	VSV	% VSV	Deelnemers	VSV	% VSV	Deelnemers	VSV	% VSV
VO onderbouw	8.931	34	0,38%	9.125	26	0,28%	9.279	18	0,19%	9.494	26	0,27%
VMBO bovenbouw	2.976	41	1,38%	2.939	34	1,16%	2.844	38	1,34%	2.623	29	1,11%
MBO niveau 3	4.562	29	0,64%	4.883	18	0,37%	5.215	28	0,54%	5.540	29	0,52%
HAVO/VWO bovenbouw	129	13	10,08%	150	19	12,67%	84	9	10,71%	103	16	15,53%
MBO niveau 1	181	41	22,65%	176	54	30,68%	165	38	23,03%	184	52	28,26%
MBO niveau 2	1.253	176	14,05%	1.144	103	9,00%	1.166	109	9,35%	1.146	137	11,95%
MBO niveau 3	831	47	5,66%	700	31	4,43%	695	52	7,48%	633	47	7,42%
MBO niveau 4	3.310	131	3,96%	3.527	153	4,34%	3.598	149	4,14%	3.622	189	5,22%
eindtotaal	22.173	512	**2,31%**	22.644	438	**1,93%**	23.046	441	**1,91%**	**23.345**	**525**	**2,25%**

VSV-cijfers

Vsv'ers zijn jongeren van 12 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten. Een startkwalificatie is een havo- of vwo-diploma of minimaal een mbo-2 diploma. Het vsv-percentage staat voor het aantal vsv'ers als percentage van het aantal onderwijsdeelnemers die aan het begin van het schooljaar ingeschreven staan.

Conclusies

- De vsv-cijfers zijn t.o.v. 2020-2021 gestegen met 0,34%. Echter in vergelijking met de vsv-cijfers voor Corona (2018-2019) zien we een daling van 2,31% naar 2,25%.
- Het grootste percentage vsv en de grootste stijging (5,23%) zien we bij mbo niveau 1, na een flinke daling in 2020-2021. We zien ook een flinke stijging (4,82%) bij de VAVO.
- Als we kijken naar de percentages van vóór Corona, dan zien we de laatste jaren een geleidelijke stijging bij mbo niveau 2 en 4.
- We zien een daling in vsv bij vmbo bovenbouw, havo/vwo bovenbouw (procentueel) en mbo niveau 3.

Focus

Focus monitort, benadert en begeleidt jongeren tussen de 18-23 jaar die geen opleiding (meer) volgen en nog geen startkwalificatie hebben behaald. We richten ons op de groep jongeren die geen inkomen heeft of een inkomen onder de €473,-. Jongeren die wel een inkomen hebben mogen bij scholingsvragen altijd gebruik maken van onze loopbaancoaching. Ons doel voor alle jongeren is ze in beeld te hebben en waar nodig ondersteuning te bieden richting een opleiding en/of duurzaam werk. Daarnaast begeleiden we jongeren die vanuit het praktijkonderwijs, het speciaal voortgezet onderwijs en de entree-opleidingen de overstap gaan maken naar vervolgonderwijs, werk of arbeidsmatige activering.

In schooljaar 2022-2023 hebben we 303 jongeren begeleid die deze overstap gingen maken.

De afdeling Leerlingzaken beschikt als enige afdeling binnen de gemeente over de gehele schoolloopbaan- en inkomensgegevens van bovengenoemde doelgroep. Een deel van onze doelgroep zijn jongeren die recent bij een opleiding zijn uitgevallen. Daarnaast benadert Focus proactief alle voortijdig schoolverlaters (VSV'ers) uit de stad. Dit doen we onder andere in de vorm van huisbezoeken.

We hebben in het schooljaar **22-23** in totaal **1463** jongeren benaderd. Dit aantal staat voor unieke jongeren, die een traject bij Focus hebben gehad gedurende het schooljaar. Een deel van de jongeren is meerdere keren in het jaar benaderd.

We hebben **97** jongeren niet kunnen bereiken en **53** jongeren woonden niet meer op het adres waarop zij stonden ingeschreven.

Er waren **219** jongeren die aangaven geen hulpvraag te hebben en geen begeleiding wensten.

Door de benadering zijn we erachter gekomen dat **107** jongeren toch naar school gingen of zouden gaan, en **58** jongeren bleken toch een startkwalificatie te hebben.

In totaal gaven **305** jongeren aan te werken, waarvan **62** jongeren werkten als ZZP'er met een duurzaam inkomen.

104 jongeren waren ondertussen reeds in begeleiding bij een andere instantie.

Er waren **26** jongeren die recent een aanvraag bij Werk en Inkomen hadden gedaan.

We hebben **353** jongeren actief begeleid, waarvan **94** jongeren een (scholings)adviesgesprek hebben gehad.

141 processen stonden op het moment van ons meetmoment nog open.

We bieden trajectbegeleiding in de vorm van loopbaangesprekken en werken met een uitgebreide intake en loopbaantool. Als er geen voorliggende problemen zijn ondersteunen we de jongeren in de studiekeuze, het aanmeldproces voor een opleiding of bemiddelen we richting passend werk. De intake kan ook een moment zijn om een (scholings)advies te geven, waarna de jongere zelfstandig aan de slag gaat met dit advies.

In totaal hebben we met 94 jongeren enkel een (scholings)adviesgesprek gehad. Hiervan zijn:

- **12** jongeren nu ingeschreven op een school
- **32** aan het werk gegaan
- **3** jongeren in het bezit van een startkwalificatie
- **6** jongeren via werk en inkomen in een traject gegaan richting arbeid en inkomen
- **2** jongeren toegeleid naar arbeidsmatige activering
- **13** jongeren een traject aangegaan bij een andere instantie waaronder hulpverlening.

We maken gebruik van het netwerk van de jobhunters (onderdeel van het WerkgeversServicepunt binnen de gemeente Utrecht). Het betrekken en inzetten van het netwerk van de jongere is een groot onderdeel van onze begeleiding. Daarnaast schakelen we met diverse hulpverleningspartijen en afdelingen binnen de gemeente als blijkt dat er belemmeringen zijn om de stap richting een opleiding of werk te maken. Een deel van onze jongeren is kwetsbaar en heeft al vele momenten van uitval of teleurstellingen gekend.
We merken dat veel jongeren moeite hebben zelf de stap te zetten naar de hulpverlening. Daarom verwijzen wij niet zomaar door, maar verbinden wij jongeren aan de juiste hulp totdat de hulp goed op gang is gekomen.

Ongeveer een derde van de jongeren uit onze doelgroep heeft een schoolloopbaan of achtergrond in het speciaal onderwijs of praktijkonderwijs. Zij lopen sneller het risico terug te moeten vallen op ondersteuning vanuit de gemeente. Deze groep geven wij extra aandacht door bijvoorbeeld al aan te sluiten op het moment dat zij uitstromen van onderwijs. Zo is er op alle overgangsmomenten extra aandacht voor deze doelgroep. Deze werkwijze sluit nauw aan bij de ontwikkelingen rondom ‘life-coaching’ in de gehele RMC-regio. Een life-coach is aanwezig bij belangrijke momenten van jongeren in een kwetsbare positie en verbindt tijdig de juiste partijen. Op deze manier krijgen deze jongeren de juiste begeleiding op het juiste moment en weten ze waar ze terecht kunnen bij hulpvragen.

259 jongeren hebben een intensief begeleidingstraject gehad. Hiervan hebben:

49 jongeren zich ingeschreven op een school

50 jongeren zijn gaan werken

2 jongeren hebben nu een startkwalificatie

20 jongeren zijn via werk en inkomen in een traject gegaan richting arbeid en inkomen

8 jongeren zijn toegeleid naar arbeidsmatige activering

35 jongeren zijn een traject aangegaan bij een andere instantie waaronder hulpverlening

36 jongeren zijn tijdens de begeleiding afgehaakt of buiten beeld geraakt

59 jongeren zijn op dit moment nog actief in begeleiding bij Focus

Soorten vervoer over type onderwijs

	aangepast vervoer	aangepast vervoer en een vergoeding	openbaar vervoer vergoeding voor leerling	openbaar vervoer vergoeding voor leerling en begeleider	vergoeding eigen vervoer	fietsvergoeding voor leerling	fietsvergoeding voor leerling en begeleider	Eindtotaal
Basisonderwijs	4	0	1	3	30	0	0	38
Taalschool	1	0	1	70	8	0	2	82
Speciaal basisonderwijs	82	32	1	33	25	1	8	182
Speciaal onderwijs	470	126	1	35	117	2	11	762
Voortgezet onderwijs	1	0	4	2	4	0	0	11
Voortgezet speciaal onderwijs	305	36	83	16	29	22	0	491
totaal	863	194	91	159	213	25	21	1.566

Unieke leerlingen: 1.387

Leerlingenvervoer

Leerlingenvervoer is ondersteuning in het reizen van en naar school. Wanneer een kind niet zelfstandig naar school kan door bijvoorbeeld ziekte of een handicap, kan het gebruikmaken van leerlingenvervoer. De gemeente Utrecht heeft de wettelijke taak om te zorgen voor een passende vervoersvergoeding naar de dichtstbijzijnde toegankelijke school.

In bovenstaande tabel vindt u de cijfers van het leerlingenvervoer in schooljaar 2022-2023. Het aantal unieke leerlingen (1387) is dit schooljaar toegenomen ten opzichte van vorig jaar (1332). Ook is er binnen alle beschikbare vervoersvoorzieningen (aangepast vervoer, openbaar vervoer vergoeding, vergoeding voor eigen vervoer en fietsvergoeding) een stijging te zien in het totaal aantal leerlingen dat hiervan gebruik maakte ten opzichte van vorig schooljaar.

Stimuleren van zelfstandig reizen

In schooljaar 2022-2023 zijn er in Utrecht verschillende projecten voortgezet om het zelfstandig reizen van leerlingen te stimuleren. Zo kunnen kinderen in het aangepast vervoer en hun ouder/verzorger een leenfietsabonnement krijgen, waardoor ze met de fiets naar school kunnen gaan. Deze fietsen worden aan huis gerepareerd en onderhouden. Leerlingen kunnen ook een elektrische fiets lenen om naar een school buiten Utrecht te fietsen. Daarnaast kan leerlingenvervoer worden ingezet in de vorm van een vergoeding voor het openbaar vervoer in combinatie met een leenfiets. Dat maakt het mogelijk voor Utrechtse leerlingen, die buiten de gemeentegrenzen naar school gaan, het eerste deel van de reis met de trein te maken en vervolgens van een station naar school te fietsen. Hiervoor zijn afspraken gemaakt met een bedrijf dat fietsen plaatst op het station en het onderhoud van de fietsen verzorgt.